

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 5. maja 2022 - Leto XXXII, št. 18

stran 2

POVEJ PO SLOVENSKO!

»Z Dolenjoga Senika fali smej vsakšoga, šteri je odišo«
stran 3

»Ge se rejsan držim slogana, ...«
stran 4

Falajček mesa
stran 8

Tekmovali so učenci porabskih šol

POVEJ PO SLOVENSKO!

28. aprila je v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru potekalo tekmovanje v slovenščini in predmetu spoz-

rije so se udeležili učenci, ki se slovenščino učijo le kot učni predmet. Zahteve v tej kategoriji (prosti pogovor, predstavitev dane teme) so

Učenke in učenec poslušajo navodila komisije

navanje slovenstva, ki ga vsako leto organizira Pedagoški center za narodnostno šolstvo pri Uradu za šolstvo Madžarske. Zaradi pandemije se je v zadnjih dveh letih organiziral le pisni del tekmovanja, letos so se učenci dveh dvojezičnih porabskih šol ter Osnovne šole in gimnazije sv. Gotarda udeležili tudi ustnega dela. Pisni del tekmovanja so učenci opravili na lastnih šolah.

Udeležence – učence, mentorje in člane komisije – je pozdravila vodja Pedagoškega centra *Agi Kállay*, se jim zahvalila, da so se pripravili na tekmovanje in jim zaželela veliko uspehov. Predstavila je tudi člane komisije. Tokrat sta ob urednici časopisa Porabje *Marijani Sukič* v njej sodelovali ravnateljici obeh šol, *Agica Holec* iz Števanovcev in *Ildiko Dončec Treiber* z Gornjega Senika. Dogodka se je udeležila tudi svetovalka za porabsko šolstvo in učiteljica asistentka *Valentina Novak*, učence so pospremili metorji, učiteljica *Beata Bajzek*, učitelj *Laci Domjan* in *Zoli Majcan* ter profesor *Norbert Gerencsér*.

Učenci so najprej tekmovali iz slovenščine, kjer sta bili dve kategoriji. Prve katego-

bile prilagojene njihovemu znanju. V tej kategoriji je zmagala *Zora Kiss*. Druga kategorija je bila namenjena učencem dvojezičnih šol, ki so ob prostem pogovoru in predstavitvi dane

teme dobili vprašanja tudi iz slovenske književnosti. V tej kategoriji smo slišali lepe, sproščene nastope, pri nekaterih učencih pa je delalo težave, če smo jih presenetili s kakšimi vprašanji. V tej kategoriji je prvo mesto zasedla *Vanesa Šulič*, druga je bila *Dzsenifer Schröder*, obe učenki DOŠ Jožefa Košiča na Gornjem Seniku, tretja je postala *Regina Horvat*, učenka DOŠ Števanovci.

Tekmovanje v predmetu spoznavanje slovenstva je tokrat potekalo drugače kot do sedaj. Učenci so pripravili računalniške prezentacije o raznih temah, kot so tradicionalne obrti moje manjšine, pravljice in pripovedke moje narodnosti ali tradicionalne jedi moje narodnosti. Poslušali smo predstavitev pravljic Karla Krajcarja, slišali smo o Andovskih zgodbah Karla Holeca, največ učencev pa se je odločilo za predstavitev tradicionalne porabske kuhinje. V pripravo slajdov je bilo vložena veliko dela, način predstavitve (le preberem tisto, kar je na slajdih) pa ni bil pri vseh učencih zanimiv. Veliko bolj so poslušalce pritegnile tiste učenke, ki so prosto govorile (tudi če s kakšnimi napakami) in za svojo prezentacijo posnele tudi kakšen kratek filmček. V kategoriji spoznavanje

slovenstva je zmagala *Vanesa Šulič* (Gornji Senik), drugo mesto je zasedla *Fruzsina Baráth*, tretje mesto *Anett Vajda* (obe Števanovci). Pedagoški center za narodnostno šolstvo jim je na samem tekmovanju podelil le spominske listine, prave diplome in nagrade bodo dobili tudi porabski učenci junija v Budimpešti na osrednji prireditvi za vse narodnosti.

M. Sukič

Podelitev spominskih listin, prave diplome in nagrade bodo dobili tudi porabski učenci junija v Budimpešti na osrednji prireditvi za vse narodnosti

Pod Srebrnim brejgom ...

... je nauvi vöter popino. Volitve, od steri smo že pod našim brejgom pripovedjali, so v Sloveniji politično sceno vcejlak obrnile. Pa tau kak obrnile! Robert Golob je s svojo vcejlak nauvo politično varianto nauvi rekord postavio. Njegvo Gibanje Svoboda je od 90 stau-cov v parlamenti 41 daubilo. Kak se je čakalo, ka Janšo na volitvaj doj s trauna liči, se je zgodilo. Depa niške je nej čako, ka s takšnim rekordom de parlament prejk vzeu. Janša pa njegva ekipa so nej iz svoje kauže mogli skaučiti. Najprva so Slovence pa Slovenke na red gemali, ka so nej gorprišli, kak so uni dobro delali. Že malo po tejm se je že leko taprštel, ka Moskva se je v volitve nutmejšala. Depa v Sloveniji se je nauvo vüpanje gor zbidilo. Vüpanje, ka se politika več nut v medije nede mejšala, ka nede več tisto valalo: »Sto je nej z nami, je prauti nam«. Zavolo velkoga pajdaštva med Janšo pa Orbánom, zavolo nej najbolje legalnoga finanšejranja z madžarskimi pejnezi se je vsefele gučalo. Najbole tau, ka Slovenija pomalek Orbanistan grata. Tau kak kakša šala se čüje, depa obadva lidera skur po gnakoj političnoj pauti ojdita. Kak povejdano, v Sloveniji so tomi »nej« prajli.

Z nauvim vötrom kulturni delavci tō vejkšo vüpanje majo, ka njihvo delo de se bole cenilo, s tejm se subvencije zdignejo. Zaprav, nedo subvencije samo tisti dobivali, steri so eške malo nazaj fküper s politično elito v isti rogeu fudali. Nigdar se nede vedlo, kelko dobri kulturni projektov se je nej narodilo, sto vse je zatoga volo kvaren grato. Vejmo, minister za kulturo se je tō skur z vsejmi svado, novinarov pa spoj videti nej škeu. Zvün srmačke kulture je v dvej lejtaj, gda je Janša kormanj prejkvzeu, za eno življenje afer vövdarilo. Zavolo nji je zvekšoga nikoga nej kaj lagvoga zaodilo. Ena ministrica je rejsan mogla oditi, eden minister je zavolo reklame s svojim delom dojstano. Gda je zavolo kakše afere stoj bole na glas zraščo, so ga dojstavili, ka prauti njim se dela. Zavole vsega je bilau, zdaj se čaka, aj se takše ne bi godilo. V tom grmi pa zavec čaka. Čaka, ka vöskauči, če tej nauvi kaj takšnoga naredijo, če kaj do škelo naprajti, aj vō ne pride. Lidge zato neka paunijo, brž se prauti nauvi politiki leko obrnejo. Tej pa na velke obečavajo, ka se takše nigdar nede zgodilo. Zaprav, pravijo, ka vse de se transparentno delalo. Tau znamenüje, ka za vse de se vedlo, nika se nede zakopavalo, aj se kaj lagvoga vō ne najde. Maudri bi prajli, živi ostanimo pa mo vidli.

Dosta indašnji, ka so duga lejta v parlamenti sedeli, se je več tam nede vidlo. Ene stare stranke-partije so spoj nej v parlament prišle. Njigvi glavaške so nej najbolje srečni bili, ka se njim je zgodilo. Velko vüpanje so meli, ka eške tadale v politiki ostanajo. Zmejs med njimi so takši tō, ka so prejk deset pa eške več lejt v rami demokracije sedeli. Depa vsikša pripovejst se gnauk konča, tau eške mlajši vejo. Istina, ka bi ništerni eške tadale pripovejst poslušali, tau pa pomalek leko človeki prejkpride. Eno pa isto pripovejst poslušati nigdar nej najbaukše bilau. Leko povejmo, ka tau ne more za glavau zdravo biti. Kak vögleda, Slovenijo nauva pripovejst čaka, se je že začnila pripovedjati. Depa samo aj pri enoj ne ostane. Lidge se brž leko navolijo, gda se takše zgodi.

Naš Srebrni brejg zagnauk od toga eške nika nej povedo. Leko, ka čaka, aj se kaj pozitivnoga zgodi pa po tejm se zglesi. Zavole pripovejsti je že do njega prišlo, ka samo bi na rejč vörvo.

Miki Roš

»Z Dolenjoga Senika fali smeji vsakšoga, šteri je odišo«

Dosta takši lüdi geste, šteri so gdsvejta zavolo slüžbe, lübezni ali šaulanja odišli s porabski vesnic. Tak je tau bilau na Dolenjom Seniki tö, gde pa je voditelom vési že pred trejmi lejtimi na pamet prišlo, ka bi na edno

čüli od arheologinje *dr. Ildikó Katalin Pap*. Pri glavej so najšli eden glaž s pismom tö, o šterom pa se je vöpokazalo, ka so ga v kripti njali ništerni delavci na konci 1980-i lejti.

Antropolog *dr. Gábor Tóth* je

vöpreštémo nad dverami zidine tö. Za eno leto je za plebanoša postavlo Slovenca *Jožefa Košiča*. S *Terezijov Szapáry* se je že pred tejm oženo v vesnici *Szécsisziget*, gde se je grofica naraudila,« smo čüli v kulturinom domi.

Po pripovedjanjaj o grofici so lüstvo pozvali v veuki šator na dvoriški, gde je občinska svétница *Melinda Csató Ropos* pozdravila slovensko zagovornico *Eriko Köleš Kiss*, predsednico Slovenske zveze *Andreo Kovács* in notarko *Moniko Škaper Sukič*. V svojom svetešnjom guči je župan *Zsolt Monek* tapravo, ka z Dolenjoga Senika fali vsakši, šteri je gdsvejta zapüsto vesnico. »Fali nam njegvo znanje in njegvi smeji. Zatok je tak veuki svetek, če eden Dolenjesenčar domau pride, takšoga ipa se nam narodi vüpanje: mabiti tü ostane, mabiti néde več kraj,« je premišlavo gostitel programa.

Potom toga so v šatori svetešnjo mešo slüžili porabski plebanoš *Tibor Tóth*, šteri so na začetki

program *aucigamau nutuzememo spominanje na njau tö*,« smo čüli od župana *Zsolt Moneka*. Na cintori so plebanoške blagoslovili obnovljeni kameni križ in spomenik spadnjeni sodakov z drüge svetovne bojne, te pa eške spomenik z napisom »Sterin doma samo vözvonijo« pauleg pošitje.

je donk tü na Dolenjom Seniki zgaudio. Čüdovitna mlašeča lejta sem mejla, špilali smo se po cejlöj vesí. Dosta smo dobili, se navčili od svoji starišov in od vözraščeni, v méri smo vküper živeli *Vaugri*, Slovenci pa Nemci. S padaškinjov sva trnok radi plesali,« se je spominala novinarka s Sombotela.

Predsednica nemške narodnostne samouprave *Hilda Skaper Czuczai*, župan Dolenjoga Senika *Zsolt Monek* in član slovenske narodnostne samouprave *Laci Bajzek* – poklonili so se pred nagrobnim kamlom grofice *Terezije Szapáry Batthyány*

srečanje vküppozvali nekdešnje Dolenjesenčare s cejlöga rosaga in tihinskoga. Zavolo koronavirusa pa so program leko držali eške samo letos 23. apriliša.

Kak nam je župan vesi *Zsolt Monek* tapravo, so mogli oprvim dobiti atrejsje ali telefonske numere od té lüdi. »Lani oktaubra smo začnili vküppostavliti lišto, pozvanja pa smo vöposlali na srejdí letošnjoga marciuša. Veseli smo, vej je pa dosta lüdi prišlo, med njimi starejši od osemdeset lejti. Mabiti so brodili, ka več nikdar ne vidijo svojo rojstno ves,« se je radüvo prvi človek vesnice.

Na dvoriški občinske zidine si je že zrankoma rano v roké segalo dosta lüdi: župan je vküppaubro više 350 atrejsov, registrévalo pa se je kauli 160 nekdešnji Dolenjesenčarov. Navzauče so oprvim pozvali v kulturni dom, ka bi jim povödali edno trnok zanimivo pripovejst. Augustuša 2020 so na veškem cintori dojporüšili edno zidino, v stenej štere je stau eden nagrobni kamen. Voditeli vesi so prosili arheologe (*régészek*), aj poglednejo, ali pod zemlaup rejsan tista grofica *Terezija Szapáry Batthyány* počiva, štere ime je napisano na kamlí.

Oprvim so prejk edne lüknje v kriptu potisnili edno sondo s kamerov, štera je pokazala, ka je čönte nekak vküpzmejšo, smo

navzaučim povödo, ka je mogo pogledniti, ali so té zemelski ostanki leko od grofice. »Čönte

Pri spomeniki z napisom »Sterin doma samo vözvonijo« je edno nemško in edno vogrsko domovinsko pesem zaspejvo domanji nemški ženski zbor

so bile od edne ženske, stare kauli osemdeset lejti, štera je bila visika kauli 150 centimeterov. Malo je tüčna tö bila, tak ka je dobro mogla živeti. Mejla pa je beteg v hrbtenici (*gerinc*), zavolo šteroga je dosta trpejla,« je tapravo čednjak s Sombotela, šteri brodi, ka je tau rejsan leko *Terezija Szapáry* bila.

Etnologinja *Marija Kozar* je zbranim raztomačila, ka je dolenjesenčarsko faro leta 1821 stvaurila vrnau ta grofica, štera je te že bila dovica zemliškoga gospaуда *Alojzija Batthyány*na. »Njeni mauž je dau cerkev v vesi zozidati leta 1815, tau numero leko

bogoslüžja povödali, ka svojo molitev posvečajo düšnomo méri pokojne grofice in vsej Dolenjesenčarov, šteri počivajo v dalečnjöj zemlej. Zbrano lüstvo je očanaš molilo v vogrskoj, slovenskoj in nemškoj rejči.

Po svetöj meši so se vörnicke napautili na veški cintor. Dühovnik so oprvim blagoslovili nagrobni kamen grofice *Szapáry*, šteroga je dala občina restavrérati in pauleg postavila spominsko tablo. »Na kamlí piše, ka grofica počiva na Dolenjom Seniki med svojimi podložniki (*alattvalók*). Tau si je venak tak želejla, mi pa v svoji turistični

Na pozvanje voditelov vesi je na Dolenjom Seniki vküpprišlo više 160 lüdi – ništerni so odišli zavolo včenjá ali slüžbe, drügi zavolo lübezni

Po obödi se je v šatori začnilo padašivanje, mi smo tö malo vöopitali en par lüdi. *Béla Petrovics* z *Balatonföldvára* je mogo Dolenji Senik zapüstiti leta 1951, gda so njegvo držino vöodpelali zavolo »politični zrokov«. »Mogli smo se spakivati v vesnico *Vértesacs* v županiji *Fejér*, gde smo dobili ram od edne deportérane švabske držine. Leta 1953 smo eške nej smeli domau priti, po ednom tali zavolo mejnoga pasa (*határsáv*) tö. Za tri lejta bi se že leko povrnauli, de smo se pa te že vsi raztrausili,« se je spomino osemdesetletnik, šteri najraj v lejs domau odi.

Dr. Mária Braunstein je maturo napravila leta 1959, po tistom pa se je napautila včít v *Budimpešto*. V penzijo je odišla leta 1996 kak univerzitetna docentka. »V domanjo ves sem dosta krat nazajprišla, vej so pa tü živeli moji stariške. Gda sem v varaško gimnazijo ojdla, je v prvi dvei lejtaj eške nej pelo bus. S svojimi 43 kilami sem se vozila s piciklinom v *Monošter*. Zadvečerka sem delala na mezevaj, ne vejm, kak sem končala šaulo,« se je smedjala profesorica.

Mária Treiber je svojo vés zapistila v 19. leti, gda so go odebrali za najbauško mlado novinarko. »Odišla sem pred 52 lejtimi, use važno v mojom žitki pa se

Nej tak daleč, v *Varaš* se je spakivala Slovenka *Margita Čuk*, štera je Dolenji Senik zapistila zavolo rednoga pelanja v slüžbo. »Bole na leki je bilau, kak liki če bi tü na vesi živela. Tistoga ipa smo delali od šeste vöre zrankoma do šeste vöre večer, pa je tak nej biu bus. Mogli smo že rano, v petöj vöri od domi krajtiti, večer pa smo v ausmoj vöri domau prišli. Moj mauž je z *Varaša* biu, pa sem brodila, ka meni tam tö baukše bau,« je pripovedjala strina *Margita*, štera je v mladosti živela v veškem tali »Tanya«.

Prvo srečanje odseljeni Dolenjesenčarov se je končalo z bogatim kulturnim programom, v šterom sta gorstaupila *Porabski trio* in domanji nemški ženski pevski zbor tö. Organizatorke – *Občina Dolenji Senik*, Slovenska narodnostna samouprava in Nemška narodnostna samouprava – brodijo, ka bi v bodaučnosti pá leko držale takše programe. Vej pa vsikdar dobro spadne srečati padaše z mlašeči lejti ali pa pogledniti kakše stare kejpje, šteri so že malo žuti gratali.

(Kejpa na 1. strani: Po svetešnjoj meši so se nekdešnji in zdajšnji Dolenjesenčarge napautili na cintor – na začetki povorke so zastalo nosili domanji gasilci)

-dm-

PREKMURJE

Den Zemle

V Dobrovniki so ob dnevi Zemle (22. april) pripravili prireditev, stera je minila v duji rodne grüde, vej pa so jo povezali ške s predstavitvijo Združenja Slovenske izseljenske matice (SIM), stero je lani slavilo 70. obletnico svojoga delovanja. Na slavje je prišo tüdi predsednik rosaga Borut Pahor, pauleg njega pa tüdi predsednik Združenja SIM Boris Jesih (nekdešnji generalni konzul RS v Monoštri) in dosta drügh povabljenih gostov. Okoljski tematiki je bila namenjena predstavitev sanacije nasipa pri Bukovniškem jezeri in okoljevarstveni projekt šaularov Dvojezične osnovne šole Dobrovnik, steri so napravili opozorilne table, stero do obiskovalce in turiste opominale na tau, ka morejo mentüvati naravo. Zavolo toga ka je bilau lagvo vreme, je prireditev nej bila pri jezeri, liki v zidini Centra za zaščito in reševanje. Združenje SIM pa se je predstavilo s kratkim filmom, stero ga so notpokazali v kulturnom daumi. »Gnes je naš svetek, vej pa so zemla in voda pa tüdi rodna grüda vir žitka,« je v svojom guči pravo dobrovniški župan Marjan Kardinar in se zahvalo Direkciji za vode in vsem odgovornim za tau, ka se obnavla nasip pri Bukovniškem jezeri.

Borut Pahor je v svojom guči med drüghim pravo, ka vüpa, ka do zavolo toga, ka se tüdi zvün varšov izvajajo dejavnosti z visko dodano vrednostjo, mladi ostali na podeželji. Ob filmski predstavitvi SIM pa je prešto obrazložitev, stero si je pripravo ob lanski vročitvi predsednikovega odlikovanja tomi združenji. Boris Jesih pa je spaumno, ka po sveti žive 500 gezero slovenskih rojakov in ka je izseljevanje zaznamovalo tüdi Dobrovnik, vej pa so se iz toga kraja izseljevali tak Slovenci kak Vaugri. Dogodek so končali s prevzemom kvačkanoga grba Občine Dobrovnik, stero ga je v projekti Slovenija kvačka napravila Brigita Rozina iz Litije.

Silva Eöry

Uroš Kamenšek - predsednik Pomurske turistične zveze

»GE SE REJSAN DRŽIM SLOGANA, KA SMO TURIZEM LIDGÉ«

Uroš Kamenšek, steri od leta 2018 vodi Pomursko turistično zvezo (PTZ), mi je prva raztolmačo, odkejc je prišo njegov priimek (vezetéknev), steri je v Prekmurji nej glij prevč pogosti: »Tüdi v drügi talaj Slovenije nega dosta lidi, steri bi meli té priimek. Izhaja pa iz štajerskoga konca, območja Haloz, gé je biu doma moj dejdek, steri je biu profesor nemškoga in latinskoga gezika, pa je biu poslani za škonika na Goričko. Prva je včiu na osnovni šauli v Markovcaj, od tam je šau včit v Krplivnik pa tüdi v Grad, na konci pa je biu ravnatelj v bodonskoj šauli. Gda pa je biu že v penziji, pa je odo ške včit latinščino na srednjo zdravstveno šaulo v Rakičan.« Kamenškovi so si svoj dom napravili v Bodoncaj: »Nas so zvali tüdi Maršikovi, vej pa je ške v cajti drüge svetovne bojne v vesnici bila Marškova krčma. In na toj domačiji ge ške tüdi gnesden živém. Gda je oča šau v penzijo, smo se preselili k prababici in pradejeki. Biu sam ške trnok mali, star šest lejt, gda sam leta 1990 v prometni nesreči zgübo očo. Gda ma vrag mlade, jih ma več. Ške leta 1989 nas je v našom rami živelo več: prababica, dejdek in babica, oča in mati pa pauleg mene ške moja sestra. 1993. leta pa smo ostali samo ške mati, sestra in ges. Tau je bilu en takši žmetni cajt, ali vseeno je mladost bila lepa. Moja mama je, tüdi kak vzgojiteljica, obema s sestro nüdila vse, ka je leko. Za tau sam joj trnok hvaležen. Vse té nevole pa so me napravile takšoga človeka, kakši sam gnesden. Gor sam raso v tom, ka za svojo srečo ne nücaš dosta. Tüdi moje trenutno delo je takše, ka z veseldjom delam za drüge in rad delam z lidmi.«

Za PTZ sta bili zadnjivi dve leti nej glij lejkivi, vej pa znamo, ka je zavolo nauvoga koronavirusa bilau dosta nevol. »Če smo ške pred pandemijo fejt delali in

bili aktivni, dobro so delala tak naša društva ka tüdi turistične firme, se je prej nauči usevküper stavilo. Tau je bila velka preizkušnja (próbatétel)

küpi. In takših mest je v Prekmurji, Prlekiji in na Štajerskom dosta.

Po zgotovljeni osnovni šauli se je šaulivo na gostinski šauli

Uroš Kamenšek (Kejp: Silva Eöry)

za turizem. Morem povedati, ka smo vseeno dobro delali. Vsa društva, stera so delüvala pred dvema letoma, delüvlejo ške naprej, organizirajo tüdi svoje tradicionalne priredit-

v Radencaj, po tistom je šau študerat turizem v Portorož, po diplomu pa se je vpiso na magistrski študij, na družbeno-prostorski smeri, gé je gučo o razvoji destinacij in turističnih

Leta 2019 so ob svetovnon dnevi turizma na najvišišom bregi občine Ljutomer odprli tretje zeleno okno v občini. Uroš Kamenšek v družbi vinske kraljice Društva vinogradnikov Mala Nedelja Martine X. Danielle Kosi, predsednice ljutomerske turistične zveze Marije Gaube in ljutomerske županje Olge Karba (Kejp: osebni arhiv Uroša Kamenška)

ve, samo datumi so se tü in tam vöminili. Bila je pa tüdi ta sreča, ka smo v Pomurji že prva meli dosta več domanjih gostov, kak jih pa majo v drüghih koncih rosaga. Polonje naših gostov je bilau domanjih, slovenskih, v koronskih cajtih pa se je tau zdignilo na 90 procentov,« je povedo Uroš Kamenšek, steri se strinja tüdi s tem, ka je dobro tau, ka gnesden ške bole kak prva lidge iškejo takša mesta, gé nega dosta lidi na

produktov. Po študiji se je odlaučo, ka de neka lejt delo vö iz Prekmurja, ka se navči, kak se indri spravljajo s turizmom. Tak je delo na Gorenjskom pa na severnom tali Primorske in tüdi na slovenski Obali: »Gda sam prišo nazaj, sam se zaposlo v Termah 3000 v Moravskih Toplicaj, te sam šau ške malo v privatni sektor in javni sektor, vse pa je bilau povezano s turizmom. Zdjaj pa pauleg toga ka sam predsednik Pomurske

turistične zveze, dosta delam tüdi v okviru püconске občine, gé sam tüdi predsednik Zveze kulturnih in turističnih društev, v stero se povezüvle devet društev. Morem povedati, ka smo fejt uspešni in dobro delamo.«

Ob vsem tom deli vseeno najde cajt za držino: »Mam eno zlato čerko, Elo, stera je stara šest lejt in odi v prvi razred v Püconce. Žena oziroma moja bauška polovica Melita, vej pa sva nej oženjeniva, je Sobočanka, stera pa ma goričke korenje, tak ka joj je nej bilau žmetno priti živet v Bodoncaj. Istina gé, ka me dosta cajta nega doma, ali toga ne bi bilau, če moja partnerka toga ne bi razmela. Tüdi ona sama dela v turizmi, v prodajni službi Save Turizma, in zna, ka se turizma samo s pisarne ne da delati, sploj če škeš meti uspešen turizem. Trbej titi vö, med lidi, nej samo med turiste, tüdi med domanje lidi, in viditi, ka nücajo pa jim te pomagati. Ge se rejsan držim slogana, ka smo turizem lidgé.«

Uroš Kamenšek se spravla tüdi s fčelarstvom. Tau se je začnilo tak, ka je en držinski pajdaš, steri je velki fčelar, zbetežau in je neka cajta nej mogo sam skrbeti za svoje fčele. »Brodo je celau, ka de jih mogo odati. Ge pa sam pravo, če si človek cejli žitek neka spravla, njemi trbej pomoči, ka tau leko obdrži. In tak sam njemi pomago. On mi je biu mentor in mi je gučo, ka morem delati. In te me je tau tak notripotegnolo, ka sam se tüdi sam začno spravlati s fčelarstvom. Zdjaj mam že več kak 100 fčeljih držin. Gda mam najbolje puno glavau, pa ka sam najbolje pod stresom, mi nika drügo ne pomaga samo tau, ka si pred fčelnjakom dolisedem pa poslušam in gledam fčele,« je na konci ške cujdau Uroš Kamenšek.

(Kejp na 1. strani: Z držino, osebni arhiv Uroša Kamenška)

Silva Eöry

Slamnikarge

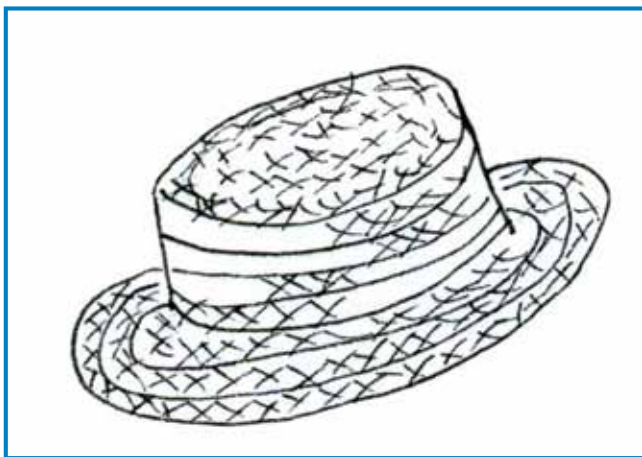
Slamnikarge so inda svejta pleli slamatne kite pa klabüke, rédili pa so cejkre tó, šteri so v stari cajtaj cujslišali k kranjskoj narodnoj noši.

Slovensko lüstvo je slamatne klabüke začnilo nositi od srejde

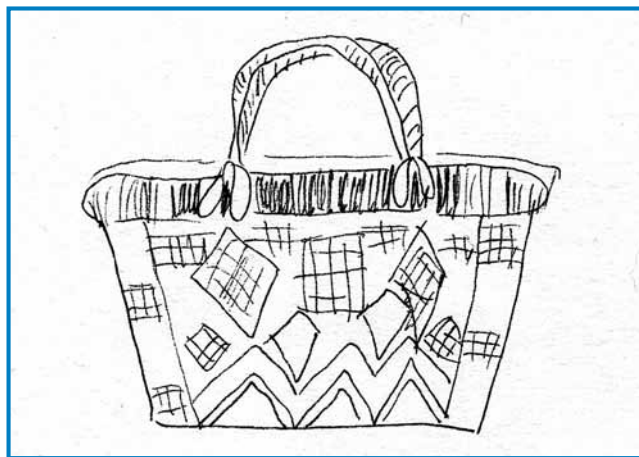
kite in rédilo slamnike, majstri so bili povezani s svojimi tirolskimi kolegarami. Tradicija pa pravi, ka je prej meštrija na Slovensko od indrik prišla. Pri povejdajo, ka se je na začetki 19. stoletja v Ihan povrno eden

ni novosti. Domanji majstri so nej mogli konkurérati ž njimi, razložek med njimi je furt vekši grtúvo. Tistoga ipa so v fabrikaj narédili kauli miljaun klabükov na leto, pletarge in mali majstri pa so trnok lagvo zaslužili s

cejkre, drvenčice in krblačé tó. Na začetki 20. stoletja je edna flajsna majstrica leko narédila 30 slamatni klabükov na den, kite so plele s štiri, sedem, trinajset ali šestnajset slam. Doma so 25 mejterov dugo kito pleli

Slamatni klabük z osrejdnje Slovenije - pred stau lejtami je je edna flajsna slamnikarka narédila do tresti na den

»Kranjski cejkar«, kakšoga so rédili v varaši Domžale više Ljubljane - okinčani je biu s stilizéranimi mintami

18. stoletja dale, na Kranjskom najbole od 1780-i lejt. Rédili so je v domanji delavnicaj, največ v gorenjskoj vesnici Ihan. Domanji majstri so svoje slamnike odavali na senjaj v Kamniki in Ljubljani, tirolski krošnjarge pa so njino blago vozili v svojo dalečnjo krajino. Tistoga ipa je lüstvo nosilo zvekšoga na črno pofarbane slamatne klabüke, šteri so bili okinčani s šurkim vunenim ali židanim pantlikom, na glavé pa so si je dejvali samo vleti.

Slamnike so inda svejta nej delali na veuko. Tau pa je ovaško gratalo na začetki 20. stoletja, od tistoga mau so slamnikarge dosta svojoga blaga odali na senjski dnevaj v Ljubljani. Bledski in tirolski krošnjarge so od nji nej samo gotove klabüke kúpüvali, liki slamatne kite za pletenje ranč tak. Tistoga réda je eške nej bilau graube tihinske konkurence, gda pa je vsikdar bole važna bila kvaliteta produktov, so krepši gratali majstri s taljanske Toskane. Uni so meli posabno dobro slamo, štero so sami pauvali.

Z vesnice Ihan se je slamnikarstvo naglo širilo v vési kauli gorenjski varašov Kamnik, Mengeš in Domžale. Skor cejlo lüstvo v tistoj krajini je plelo

sodak, šteri je več lejt slüžo v taljanski Firencaj. Tam, na tihinskom se je navčo slamo plesti, s tejm delom pa se je dale spravlo v svojoj domanjoj vesi.

Gospodarska politika indašnje Avstrije je pri vpelavanji slamnikarstva ranč tak veuko rejč mejla, vej je pa rosag želo, ka bi se z domanjimi meštrijami spravla-lo s kem več veški lüdi. V krajini med Kamnikom in Domžalami je bilau gdasvejta dosta takši mali pavrov, šteri so nej meli grünt. Zatok so si krü samo tak leko zaslužili, če so se začnili spravlati z raučnim delom. V prvoj polovici 19. stoletja se je od foringaštva več tó nej dalo živeti, zatok je gratalo slamnikarstvo vsikdar bole prilübleno. V 1880-i lejtaj je biu kejpa že cej-lak ovaški, vej so pa v krajini tirolski bautoške stvaurili šest slamnikarski fabrik. S sebov so prinesli dosta nauvi modelov, znamenje domanji majstrov pa je furt menjšo grtúvalo. Če rejsan je tistoga ipa kauli Kamnika kite plelo in slamnike rédilo skor 12 gezero lüdi, so se za en malo več samo z bole prausnim delom leko spravlati. Komplícérane gotove produkte - klabüke, turbe in cejkre - so že po fabrikaj rédili, gde so v dugi lejtaj vpelali dosta tehnič-

kitami, štere so odavali tovarnam.

Kvaliteta domanjoga blaga je nej bila najbaukša, vej so pa majstri nücali slabo slamo. Probali so organizérati šaulanje za nji, po vesnicaj so je včili tihinski majstri, de se je pa tau nej preveč dobro prišikalo. Fabrike v Mengši in Domžalaj so cejlo delo prejkvzele, veško lüstvo pa je samo kite plelo. Tovarne so davale slamo lidam, tisti pa so povrnauli kite, s šterimi so v fabrikaj šivali slamnike in cejkre. Domanjo lüstvo je za tau tak malo penez dobilo, ka je pomalek gorenjalo s tejm delom.

Zaman so leta 1908 v Domžalaj napravili zadrugo (szövetkezet), go je prva svetovna bojna na nikoj djala. Po veukoj moriji pa so se začnili lidgé ovak na sé dejvati, furt bole na rejtiki so nosili slamatne klabüke. Pletenje kit so skor cejlak tanjali, meštrija je najduže gorostala kauli gorenjske vesnice Moravče. Lüstvo po dolinaj je najšlo slüžbe v nauvi, vekši ali menjši fabrikaj, tisti v plaminski vesnicaj pa so eške dale slamo pleli. Depa samo vzimi, gda je nej bilau dela na mezevaj.

Zvün slamnikov - štere so šivali s slamatni kit ali vezali s slamatne betve - so té majstri rédili

cejli den, zmejs je trbölo slamatne betve zaviti 25 gezero krat (!). Tistoga ipa je biu zaslužek eške dober, na tau kaže tau tó, ka se je s tejm delom zvün fabrik spravla-lo šest gezero lüdi. S slamatni kit so rédili moške, ženske in mlašeče slamnike. Tisti s šurkim obaudom so se zvali »koroški«, vej so je najbole kúpüvale ženske v krajini kauli Celovca, »duksarji« pa so meli vauski obaud. »Tirolske« klabüke so zošili s slamatni kit, štere so bile pletene z bejli in črni slam, »žirade« so pleli cikcakasto. Cejkre so napravili z bejlo, redečo, zeleno in sivo pofarbani kit, dostakrat so je kinčali z mintami ali monogrami. Med oböma bojnama je dosta majstrov odskočilo na tihinsko (v Budimpešto, Prago ali Beč), ništerni pa so delavnice oprli v Meriki.

Gnesnedén najdemo na Slovenskom komaj kakšo slamnikarko, tiste rejtke tó bole samo cejkre rédijo. Kite več tó ne pletéjo doma, liki je kúpüjejo z bližanje Italije ali dalečnje Kine. Največ takši cejkrov vidimo v rokaj narodnozabavni pesmarc, štere spejvajo po peldi Ansambla bratov Avsenik.

-dm-

ilustraciji: Marija Kozar

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Najvišje točke

Če gledamo vogrske županije, Železna županija je med srejdnejimi županijami po nadmorski višini (tengerszint feletti magasság). Proto taumi, ka je njegva najvišja točka Írottkő s svojimi 882 mejtri obenem najvišja točka na Prekodonavji. Ranč bi nej mislili, depa na svejti je edna taša zidina, stera je skur tak visika kak Írottkő, tau je Burdž Kalifa v Dubaji, steri 160 štukov ma pa je 828 mejtrov visiki. Na Vogrskom taše visike zidine negajo, zvekšoga so vse menje kak stau mejtrov visike. V Budimpešti je najvišši stanovanjski blok 78 mejtrov visiki, od tauga je malo višesi parlament s 96 mejtri. Depa če bi steli, te bi nej mogli bola visiko zidino zozidati, zato ka je eden zakon, steri ne pisti, ka bi se v Budimpešti visiki rami zidali, zato ka tau bi nej bilau lepo za varaš.

Če cejlo Vogrsko državo gledamo, te je v Esztergomi stolnica najbola viska zidina, ranč stau mejtrov visika je do križa. Železna županija nejma visike zidine, najvišesi stanovanjski blok je v Somboteli, 14 nadstropij ma, najvišesa je pa sombotelska stolnica, 62,5 mejtra visika. Po vasaj, zvün tisti, gde majo cirkve, visike zidine spoj negajo, tórmí so pa tó bola samo hidroglobusi. Gnesden se začnejo zidati razgledni stolpi, steri so malo bola višesi, istina, v Porabji so še tej nižesi kak indrik, zato ka Narodni park Órség ne da dovoljenja. Tau pravijo, ka je nej lepo, ne paša v pokrajino, depa etak pa dosta haska nej-majo razgledni stolpi, če z nji ne vidiš kaulakvrat.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Horváth in Žiža ostajata poslanca

Na državnoborskih volitvah, ki so bile 24. aprila, sta bila za narodnostna poslanca ponovno izvoljena Ferenc Horváth in Felice Žiža. Pri volitvah za predstavnika madžarske narodne skupnosti je Horváth, ki je dobil 1984 glasov (58,32 %), za seboj pustil oba svoja konkurenta. Mihael Kasaš je prejel 790 glasov oziroma 23,22 odstotka glasov, Otto Močnek pa 628 glasov oziroma 18,46 odstotka glasov Madžarov v Sloveniji. Volilna udeležba je bila 59-odstotna, in sicer je svoj glas oddalo 3232 od 5478 volivcev. Horváth je povedal, da je zelo vesel, ker je dobil več glasov kot pred štirimi leti. »Ljudje so verjetno cenili delo, ki sem ga opravil, da sem dosegel dobre rezultate, s konstruktivno držo in dobrim sodelovanjem pa želim to delo nadaljevati,« je še povedal poslanec madžarske narodnosti in dodal, da pričakuje, da se bo nova vlada sestala tudi s predstavnikoma obeh avtohtonih narodnih skupnosti in da bodo poiskali rešitve za dobro sodelovanje.

Po delnih neuradnih rezultatih, ki jih je na svoji spletni strani objavila Državna volilna komisija, je Felice Žiža prejel 1098 oziroma 60,86 odstotka glasov, drugi kandidat Maurizio Tremul pa 706 oziroma 39,14 odstotka glasov. Volilna udeležba pri volitvah za poslanca italijanske narodne skupnosti je bila sicer 68,76-odstotna. Svojo voljo je izrazilo 1849 od 2689 volivcev z dvojno volilno pravico. Žiža je v prvem odzivu svojo zmago ocenil kot prepričljivo. Spomnil je, da sta manjšinska poslanca sodelovala z vsemi vladami, zato pričakuje tvorno sodelovanje tudi z novo vlado. Če bo prejel vabilo vlade k sodelovanju, bo Žiža predlagal sklenitev dogovora o sodelovanju, ki bi bil lahko tudi jedrnat, vendar mora biti vsebinski in se osredotočiti na konkretne projekte.

»Enkrat Vodopivec – zmeraj Vodopivec!«

V blizu sedemdesetih letih svojega delovanja je Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec prepotoval skoraj vse evropske države, nadarjeni študentje Univerze v Ljubljani pa so obiskali celo tudi druge celine. V najnovejših časih se prav tako vsako leto odpravljajo na turnejo. Tako so letos med 21. in 26. aprilom gostovali na Madžarskem.

V samem središču Budimpešte, v cerkvi svete Ane, so zapeli v petek zvečer, medtem ko so se v Sombotelu mladi moški glasovi ubrano oglasili v nedeljo pozno popoldne. Glavni organizator slednjega dogodka je bil Generalni konzulat RS v Monoštru, zato je goste v Lisztovi dvorani Univerzitetnega središča ELTE-SEK najprej pozdravila generalna konzulka *Metka Lajnsček*. V svojem nagovoru je podčrtala, da je središče Železne županije tesno povezano s Slovenijo in Slovenci: v mestu deluje slovenska samouprava, v muzeju na prostem stoji slovenska hiša in na tukajšnji univerzi že desetletja izobražujejo tudi učitelje slovenščine. »Lani smo v mestu skupaj priredili razstavo mariborskih likovnikov in izvedli slovenske filmske dneve. Tovrstna medkulturna izmenjava krepi medsebojno spoznavanje med narodoma,« je izpostavila gostiteljica.

Poverjenica rektorja Univerzitetnega središča ELTE-SEK *Nóra Lenkai* je – kot soorganizatorica – dejala, da se sodelovanje med njeno ustanovo in generalnim konzulatom že dolga leta plodno odvija. Ta visokošolski zavod izobražuje tudi glasbene pedagoge in v okvirih inštitucije prav tako deluje študentski mešani pevski zbor, je opozorila predstavnica univerze.

V dvorani se je zbralo lepo število gostov, med katerimi smo srečali slovensko zagovornico *Eriko Köleš Kiss*, mestnega svétnika *Viktorja Szuhaija*, predsednico ZSM *Andreo Kovács*, nekdanjo zborovodkinjo *Judito Pavel*, predsednico Sombotelke slovenske samouprave (in soorganizatorico dogodka) *Marijo Kozar*, člane SKD Avgust Pavel in Društva porabskih

slovenskih upokojujencev ter mnoge druge goste iz Sombotela, Porabja in Železne županije. Koncert se je začel s Prešernovo Zdravljico, in sicer v manj razširjeni priredbi *Ubalda Vrabca*. S svojim glasom je dvorano napolnilo kar osemnajst mladih

ca, po kateri smo se lahko na poljani zibali v ritmu valčka. Po Gregorčičevi »Soči« je preostal le še zmagoviti finale – neuradna himna zbora »Žabe«, ki jo je na besedilo *Josipa Stritarja* zložil primorski duhovnik in skladatelj *Vinko Vodopivec*, po komer

Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec je bil ustanovljen novembra 1953 – člani pojejo vse, kar je od moške zborovske zakladnice primerno za študentsko zasedbo

moških grl pod taktirko *Jakoba Barba*. Zboru je uspelo v naslednjih petinštiridesetih minutah v Sombotelu pričarati Slovenijo, slišali smo skoraj izključno

se zbor tudi imenuje.

»Prizadevamo si, da bi ohranili slovensko zapuščino, sodelujemo pa tudi z mladimi slovenskimi skladatelji,« je o

Lisztova dvorana v Sombotelu se je napolnila do zadnjega kotička (v prvi vrsti z leve: Marija Kozar, Andrea Kovács, Erika Köleš Kiss, Viktor Szuhai, Metka Lajnsček, Nóra Lenkai in Judita Pavel)

skladbe (umetnimi ali ljudskimi) slovenskimi besedili.

Med pesmimi se je znašla tudi kakšna partizanska, veliko težo pa so imeli ljubezenski napevi. Na več mestih se je s solo petjem izkazal tudi kakšen posameznik, v osnovi pa se je pelo štiriglasno. Slišali smo besedila o prijateljstvu ali radostih v vinogradu, tu pa tam pa smo lahko zasledili tudi kakšno pobožno misel. S svojim ritmom je v boj za dom vabila koračni-

širjenju zborovskega repertoarja še pred koncertom povedal zborovodja Jakob Barbo, ki je kot največji izziv označil pridobitev novih članov. »Pri nas se vsako leto zamenja dobra tretjina celotnega zbora. Veliko pevcev pa dobimo iz 'druge generacije Vodopivcev', katerih očetje so že peli v skupini. Poleg tega se na začetku vsakega leta potrudimo in gremo v študentske domove, kjer z nekoliko bolj vidnimi nasto-

pi povabimo nove generacije 'brucev', je poudaril strokovni vodja zasedbe, ki je še podčrtal, da je zbor v preteklosti prejel številne nagrade na festivalih, tudi v tujini.

»Velika večina nas je res primorskih študentov v Ljubljani, nismo pa vsi iz iste regije,« je dodal glavni organizator letošnje turnee na Madžarskem *Žan Bolko*. »Pred leti smo imeli nekega Američana in celo Brazilca, tako da res sprejmemo vsakogar, ki je pripravljen ohranjati tradicijo slovenskega petja,« je poudaril član zbora in dodal, da imajo večerne vaje dvakrat na teden v ljubljanskem Lutkovnem gledališču. »Začnemo jih malo pred osmo, končamo pa ob desetih. Disciplina seveda mora biti, ker drugače ne bi naredili nič. Po vajah pa – normalno – kapljica vina, druženje in prepevanje,« se je nasmehnil *Žan Bolko*, ki je bil tudi takrat zraven, ko so Vodopivci zapeli na vrhu Triglava.

»Zame je petje kot nekakšen oddih od študija, da si malo izpraznim glavo,« je priznal predsednik zbora *Jernej Kalin* in nam zaupal, zakaj skupino vsako leto zapiše večje število pevcev. »Fantje doštudirajo in ne živijo več v Ljubljani. Zaradi korone sicer dve leti ni bilo sploh priliva novih članov, letošnjo sezono smo začeli le z osmimi pevci,« se je ozrl nazaj študent grafike in pristavil, da so pevci med seboj tudi prijatelji. »Drugače zbor ne bi funkcioniral. V Ljubljani je naša klapa kar povezana, se družimo tudi zunaj vaj. Hodimo ven in na žure, vezi pa ohranjamo tudi z bivšimi člani. Skratka: enkrat Vodopivec – zmeraj Vodopivec!«

Študentje iz Ljubljane so v sombotelski dvorani poželi buren aplavz. Druženje se je nadaljevalo ob slovenskem vinu, mladi pevci pa tudi kasneje niso varčevali s svojim glasom. Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec je – skupaj z organizatorji – v Sombotelu pripeljal košček Slovenije, ki ga bomo dolgo pomnili.

-dm-

PISALI SMO PRED 30. LEJTI

V 9. številki časopisa Porabje, stera je vöprišla 7. majaša 1992, je Karel Holec pod naslovom ČE JE MEJA OPREJTA piso o tom, kakši velki svetek je biu v Andovcaj 18. in 19. aprila: »Za dva dni se je meja oprla med Andovcami in Búdinca-mi. Več kak 40 lejt je že mi-naulo, ka se je meja zaprla in raztrgnila daržine, sausade pa prijatele. Mladina je zdaj staučila prejk mejo oparvin tam, gde je dotej-gamau prepovedano bilau. Vöra je štja nej bila ranč de-veť, da je lüstvo že par meji bilau. Tejoča je bila, čakali so, ka ka baude. Deset vöra je bila, da sta števanovski pa dolenjški pevski zbor začnila popejvati himne. Potejn sta obadva žüpana pozdravila Andovčane pa Búdinčane. Spregovorila sta Andrej Gerenčer, soboški žüpan in Irena Barber tit-karca Zveze Slovincov. Naj-naslednje je gorastaučila šalovska plesna skupina. Na konci sta žüpana trak prejk vrezala. Etak se je meja opr-la. Lüstvo je že kumar čaka-lo, aj mejo prejk leko stauči. Po pauti edan za drudjim so šli autondja. Vsakši je üšo ta, kama je sto. Bijo, sto k žlati, bijo sto samo v bauto. Po-podneva se je par bauta gu-laž tjojo v kotla. Večer je edan veltji odjan bijo naprav-lani. Kaulak njega je stalo lüstvo pa so parpovejdali, kak je bilau prvin, da je štja nej bila meja. Bijo, sto je otec zdravan v Búdinca üšo, zato ka je tam pa veselica bila. Etak se je končal prvi den. Drudji den parpodneva je vsakši doma bijo z žlatov, steri so z Búdinca, Dolejnca ali z dudje vesi prišli. Po-podneva je slovenska večer-nica bila v Števanovca. Če je meja oprejta, družü lüdi, nej pa raztrga daržine pa pada-še, kak je tau bilau 40. lejt.«

Irena Pavlič je na drügi strani pisala o tom, ka se godi z na-

rodnostnim zakonom: »Vse kaže, da se bodo dileme in debate okrog narodnostnega zakona še dolgo nadaljevale. Že lani maja je vlada Republike Madžarske izjavila, da bo sprejela in parlamentu predložila osnutek zakona o narodnostnih in etničnih manjšinah do konca lanskega leta. Priprave so se zelo zavlekle, čeprav

je predsednik madžarske vlade večkrat poudaril, da je Republika Madžarska zainteresirana za krepitev kolektivne zavesti narodnostnih skupnosti. Nekateri so celo obdolžili vlado, češ da zavestno zavlačuje sprejetje osnutka zakona, saj dokler tega ni, se lahko otrese tudi nekaterih predpisanih nalog. Potem pa so nas naenkrat zasuli z osnutki. Vlada je naročila ministrstvu za pravosodje, naj pripravi svoj osnutek. Isto nalogo je dobil tudi Urad za narodne in etnične manjšine, ki naj bi uskladil zahteve in možnosti. Med tem časom je nastala tudi t. i. manjšinska okrogla miza, ki zastopa interese manjšin. S pomočjo svojih, torej narodnostnih strokovnjakov (pravniki, politologi, sociologi), so tudi oni sestavili različico zakona. Ker pač okrogla miza ni sprejela osnutka Urada, je vlada privolila, naj prideta ta dva organa do soglasja in pripravita, kar se da „najboljši“ osnutek zakona. Določila je tudi rok. Urad in okrogla

miza sta se držala roka in sta vladi septembra predložila osnutek. To sta storila tudi zaradi tega, da bi se pri proračunu R Madžarske za leto 1992 upoštevali tudi izdatki narodnostnega področja. 6. februarja letos je vlada sprejela neko „tretjo“ različico osnutka, s katero nihče ni bil zadovoljen. Romi in „nove“ narodnosti (Poljaki, Bol-

gari) zaradi tega ne, ker ta osnutek pravi, da bo zakon veljal le za avtohtone (tradicionalne) manjšine. Narodnostna okrogla miza je imela skoraj iste zadržke, kot jih je imela pri prvem osnutku Urada. (Predlog sploh ni upošteval konsenza, ki je bil sklenjen med predstavniki vlade in narodnostne okrogle mize, npr. manjšinam ne zagotavlja zastopstva v skupščini, financ itd.) In zgodba se nadaljuje. 22. aprila je Urad za narodne in etnične manjšine, ki je vladni organ, sklical forum o zakonu, na katerega so bile vabljene narodnostne organizacije. Foruma, na katerem naj bi sprejeli najnovejšo različico zakona, sta se udeležila tudi minister brez listnice Ferenc József Nagy in državni sekretar, odgovoren za zamejske Madžare, Géza Entz. Dan prej so se na narodnostni okrogli mizi dogovorili za taktiko, in sicer, da se bodo zavzemali za osnutek zakona, ki so ga pripravili skupaj z Uradom lani septembra. Zaradi že navedenih ra-

zlogov tudi v prihodnje ne bodo podpirali vladne različice, sprejete 6. februarja. Narodnostna okrogla miza je zahtevala, naj delegaciji vlade oz. okrogle mize uskladi zahteve in možnosti. Predlog so sprejeli, torej zaenkrat so „zmagali“ predstavniki manjšin, čigava pa bo končna zmaga, se še ne ve!«

V rubriki ... do Madžarske smo zvedli, ka so na začetki leta Porabje obiskali predstavniki trboveljskoga pevskoga zbora, steri so se steli povezati z mešanim pevskim zborom Avgust Pavel z Gorenjega Senika: »Zbora se že dolga leta poznata s pevskih taborov iz Šentvida pri Stični. Na obisku predstavnikov zvez in zbora v Trbovljah so se dogovorili, da bodo Trboveljčani najprej obiskali Porabje. Tako je 2. in 3. maja gostoval pri nas mešani pevski zbor iz Trbovelj. Nastopili so na Gornjem Seniku, v Števanovcih in na Verici.«

V Nika za smej pa smo na zadnji strani leko prešteli vic z naslovom NIKA ZA DOBER DOBIČEK. Irena Barber je tak zapisala: »V ednon varaši se srečata dva padara (zdravnika). Gnauk svejta sta vküp ojdla na univerzo (egyetem), dobriva padaša sta bila. Zdaj eden pita drugoga, kak ma kaj de (gre). Če ma, ali nej dosta betežnikov, kak se ma splača njegva praksa. Té drugi pa etak pravi: „Mena sploj dobro de. Dja samo tašče (anyósokat) vračim. Tau se mi sploj splača.“ Té drugi ga pita: „Zakoj se ti pa tak fejs splača tašče vračiti?“ „Ja, vejš moj padaš, tau je tak, ka če edno taščo zvračim, te mi njena (h)či dobro plača. Če pa, baug vari, se mi ne posreči, pa je tašči konec, te mi pa zet eštja gnauk telko da. Zatok dja tak fanj živim.“«

Vküppbrala: Silva Eöry

... DO MADŽARSKE

Odprto pismo premierju

Demokracični sindikat pedagoških delavcev je poslal premierju Viktorju Orbánu odprto pismo, v katerem je zahteval, naj šolstvo vodi samostojno ministrstvo. Po njihovem mnenju se je šolstvo v sedanjem mega-ministrstvu za človeške vire zgubilo, ker ni imelo na čelu človeka, ki bi bil kompetenten in strokovno podkovan. Obenem so opozorili tudi na to, da strokovno ni prav, da razna področja šolstva (osnovna šola, poklicno in strokovno izobraževanje in visoko šolstvo) pripadajo raznim ministrstvom. Zato zahtevajo samostojno ministrstvo, ki bi bilo odgovorno in kompetentno za vzgojo in izobraževanje od vrta pa do visoke šole. V pismu so opozorili tudi na drugi pereči problem šolstva, to je ureditev plač kot tudi zmanjšanje obveznosti učiteljev. Mladi ne ostanejo v šolstvu, ki se že itak ubada s pomanjkanjem delovne sile.

Minister Gergely Gulyás, vodja vladnega urada, je na tiskovni konferenci idejo o samostojnem šolskem ministrstvu zavrnil, ni pa izključil možnosti, da šolstvo več ne bi pripadalo ministrstvu za človeške vire.

Predsedniku države poteče mandat

Dosedanjemu predsedniku države Jánosu Áderju bo 10. maja potekel drugi mandat, zato ga bo nasledila Katalin Novák, ki jo je Parlament izvolil marca. Odhajajočemu predsedniku, ki bo zapustil rezidenco in urad v Aleksandrovi palači na budimskem gradu, pripadajo rezidenca, skoraj enaka pokojnina, kot je bila njegova plača (prb. 4 milijone forintov), tajništvo s tremi zaposlenimi, uporaba službenega avtomobila in brezplačna zdravniška oskrba.

Odhajajoči predsednik je v nekem intervjuju poudaril, da želi ostati aktiven tudi po poteku mandata predvsem na področju naravovarstva. To želi storiti predvsem s pomočjo Sklada modri planet.

FALAJČEK MESA

Magdi Čerpnjak v Varaši žive že od mali lejt naprej, depa na Gorejnjom Seniki se je naraudila pa živelica do osmoga lejta starosti. V velkoj družini je gorrasla, s starišami vred nji je deset bilau, sedem pojbov pa ona sama dekla. Nej je léko bilau med telšimi pojbi, sploj pa tak, ka ona je ovak tó najmlajša bila. Gda je drugi razred vözopojdla na Gorejnjom Seniki, te so mati z mlajšami v Varaš prišli. Po šauli je včasini

Magdi Čerpnjak je gorrasla med sedmimi brati

delat üšla, zato ka so v srmastivi gorrasli. Gda so v šauli drugi čokolado geli, te je ona samo gledala. Gnauk je stejla sprobat, kakšni žmajma čokolada, v bauti je enga maloga v žepko djala, depa v pamet so go vzeli.

- *Tetica, vašo redno ime kak v parvico mate napisano je Marija Magdalena, zaka so vam stariške tau duplansko ime dali?*

»Zato, ka tam kauli nas dekle, stere so moje vrstnice bile, so se većinoma tak zvale ka Marija, Fartek Mari, Grebenar Mari pa te še dja bi se tak zvala. Zavolo toga sem te ge Marija Magdolna gratala, depa vsikši me je samo tak zvau pa še gnesden me tak zovejo, ka Magdi.«

- *Gde ste se vi na Gorejnjom Seniki držali?*

»Tam na pravo, vrkar na brejgi, kak proti Verice se pelamo po tau nauvoj poštij, stero so zdaj nejdavnik naredli. Zdaj že tam nika nega, zato ka ram se je že vküpojrno, depa ovak je tam fejt lepo mesto bilau.«

- *Kak vidite, baukše je bilau ali lagovejš, ka sedem bratov ste meli pa vi ste sami*

hči bili?

»Nej je dobro bilau, gnauk zato, ka sem menša bila pa

tau tó nej dobro bilau, ka sem sama dekla bila. Gnauk je mati odišla goščice lüpat, velki snej je biu pa je name doma njala z bratom Pištanom. Mena se je tau nej vidlo pa sem djaukala, brat me je nutra v zibenco posado pa

Držina Čerpnjak: mati, oče, sedem sinauv in Magdi kak edina hčerka

me je začno šujckati. Gnauk bola fejt potegno pa se je zibanca na glavau postavila, ge pa pod njauv, nakla na zemlej. Dočas sem tam traubila, ka je mati nej domau prišla, ona me je vörejšila, zato ka brat me je tam njau. Brat Toni, steri je cimerman biu, on je sploj dober bijo zame, on je te ram gorazozido, ge sem ga od njega prejkvzela,

depa ranč tak Laci tó, steri je v Somboteli biu.«

- *Najveksi brat je kelko lejt biu starejši od vas?*

»On se je leta 1940 naraudo, ge pa leta 1954, tak ka štirinajset lejt razlike je bilau med nama.«

- *Kak tau, ka so stariške z Gorejnjoga Senika v Varaš odišli?*

»Mati pa mi smo prišli v Varaš, oča je na Gorejnjom Seniki austo, zato ka smo dvej krave meli. Edno smo v Slovensko ves dali Kollara, zatau smo edno leto za šenki dobili mlejko. Najbola smo zato v Varaš prišli, ka je tam na Seniki sploj žmetno bilau življenje. Brat Feri je te odo v šaulo za zidarskoga mojstra, brat Pišta je tü v Varaši dolaküpo ram na kredit, pa te je mati prajla, ka vsi zamaj dolapridemo. Dobro vejim, ka tam doma na Seniki slejdnjo zimau še drva smo nej meli. Ge se tak mala bila pa pod pazdjom sem dvej vejke vljekla domau iz lesa, aj leko nalagamo, ka je preveč mrzlo

bilau.«

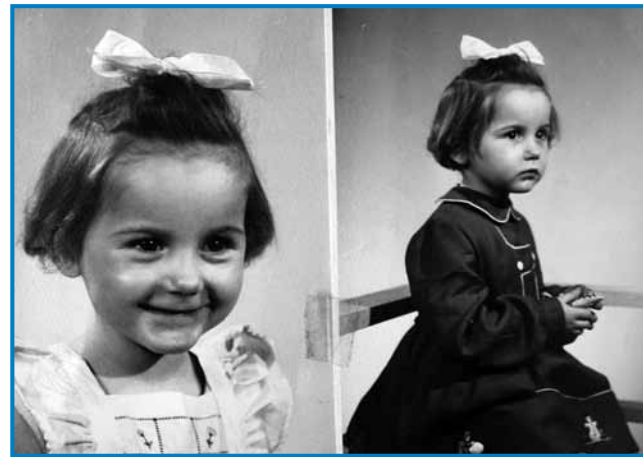
- *Kama ste prišli, v sterom rami ste živeli?*

»Tam, kak je krčma Makkhetes, pred tistim je en ram na dva štauka, tam smo mi bili.«

- *Vi ste srmaško živeli?*

»Fejt, gda je miklaušovo bilau, še tašo malo čokolado sem nej dobila kak mali prst. Pa tau je name sram bilau, najbola te, gda so spitavali

v šauli, sto ka je daubo. Tau je prvo leto bilau, gda smo v Varaš prišli, te sem v tretji razred odla. Pa vejš, ka sem delala, v tisto malo bauto sem üšla, kak je Makoš Rudi delo pa edno malo čokolado sem v

Mala Magdi se je rada smejala

žepko djala. Gda je tau vido, včasini me je naprej vzejo pa pito, ka zaka tašo delam. Te sem ge taprajla, ka v šauli je vsikši nika daubo na miklaušovo, samo ge nej pa zavolo toga je name fejt sram. Zato sem mislila, ka vzemam edno čokolado pa te v šauli leko pokažem, ka sem ge tó dobila čokolado na miklaušovo. Gda sem tau tapravla te so me že šanalivali pa so mi prajli, aj čokolado v žepko dejem pa naj dem nazaj v šaulo. Leko povejm, ka te je še dosta dobro lüstvo bilau, te so še pomagali eden drugoma. Gda smo se v Varaš prišli, ge sem samo ronje mejla, lejpi gvant sploj sem nej mejla, mena je gvant pa črejvle lüstvo tak vküpzdale.«

- *Kak ste leko ram küpli, če ste srmacke bili?*

»Ge tak vejim, ka je mati cejli otroški dodatek (családi pótlék) brati dala pa te je on s tauga plačüvo kredit.«

- *Vsi ste v Varaši živeli?*

»Nej, Hugó se je v Pešti včiu pa sledkar je te že tam austo, Djanči tó, depa on je že v mladi lejtaj v Pešti živo zato, ka matrna sestra, stera je apatica bila, ga je k sebi vzela.«

- *Vas je še gnesden osem?*

»Zdaj nas je že samo pet, zato ka trdje so mrl.«

- *Ka ste delali, gda ste vözopodli šaulo?*

»Ge sem štirinajset lejt stara bila, gda sem v varaškoj vrtci

že varuška (dada) bila, tri lejta sem tam delala, te sem pa v židano fabriko üšla za tkalko. Leta 1976 sem prejküšla v gostilno Zöldfa posaudo prat pa pomagat küjarom, depa te čas, ka sem tam delala, sem se vönavčila v Somboteli za küjarco. Ge bi se že prvin včila, samo mati nej ladala nas šaulati, samo Hugó je v šaulo odo, ge sem pa üšla delat.«

- *Gda ste se ženili?*

»Gda sem zgotauvila kak küjarca, te sem kusta gratala pa te sva se zdala z možaum. Potejm sem rodila pa te zavolo maloga sem bola prejküšla na gazdaság (kmetijska zadruha) v künjo delat, etak je kak mena tak maloma lakejš bilau. Sledkar, gda je že nej bila künja, te sem v socialni daum üšla küjat, od tistec pa v kolegium pa te odtistec sem v penzijo odišla.«

- *Kak küjarca ka ste najbola radi küjali pa ka ste najbola radi djeli?*

»Mena je vseeno bilau, ge sem rada küjala kakoli je trebelo, pogejm pa vse, najbola tašo, ka je iz mesa. Vejn zato, ka gda sem mala bila, vsigdar sem najmenši falaček mesa ge dobila.«

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVESJTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Gda se po slovenski krajinaj šetamo, ene ne najdemo, ka bi tak multikulturna bjla, kak krajina vcejlak skrak maurdja gé. Zgodovina jo je za takšo napravjla. Maurdje, šifiti na njem, ribičija na šiftaj, solena voda, v bole nauvom časi eške turizem, toj krajini svojo identiteto davajo.

Istra

Gda od Istre pripovejdamo, ne moremo pa ne smejmo samo od slovenske Istre gučati. Istra je krajina, stera gnesden zvekšoga na Hrvaško sega, mali tau Istre je slovenski gé.

Zidine staroga Nezakcija eške gnesden stoddijo. V njem so svoj tronus krali meli, steri so velko krajino ravnali, tisto, v steroj gnes Slovenci živejo. Nezakcij so Rimljani na nikoj djali pa tak to druge kaštelire, male varaše, so uničili. Histre, stere so nej bujli, so zgrabili pa na delo odplelali, nin 600 aj bi ji bilau. Če bi nekak tau z gnešnjim časom vküper dejvo, bi leko od 100 000 lüdi gučali.

Istra je stara krajina. Dobro, cejla naša mati Zemla je to stara, depa v Istri že od inda lidgé živejo. Arheologija nam pripovejda, ka so prvi lidgé v Istri tisti bili, ka

ljani ménje dali, kaštelirji so se zvali. Po tom imeni eške eden varaš v hrvaškoj Istri stodji, ranč tak se zove: Kaštelir. Tau ménje nam pripovejda, kak indašnji čas

Oljka je drejvo, stero prejk 2000 lejt leko živé. Njene vejke že od inda mer znamenüjejo. Zvezane v vejnec pa so inda kak krauno lidam na glavau davali, steri so na olimpijadi prvi bili ali pa so se v bojni dobro bojnali. Od oljke sad se oliva zove. Že od inda se võrvle, ka v njoj zavole vrastva geste. Sto iz nje oli pidje, dugo de živo, se eške gnes guči. Ja, té oli se pidje to. Istina, ka nej kak vino ali pivo, požirek ali dva na den trbej napravjti.

so si škeri eške samo iz kamnov pa čunt delali. Tomi časi se paleolitik pravi. Skauzi čas se je tam leko pa batrivno plemo (tõrzs) naselilo. Histri so je zvali pa ranč po nji se gnes Istra zové. Tau plemo pa je nej samo v gnešnji

v našom živé. Histri so dugo gazde na svojom bili. Dokejč ji je velki Rim nej pod sebe spravo. Depa dugo časa njim je trbelo. Dvej velkivi bojni tam kaulak 177. leta pred Kristušom je trbelo, ka ji je imperij pod sebe daubo. Od toga

nam zgodovina pripovejda. Njiva metropola je Nezakcij bila, njivi slejgen krau pa se je Epulon zvau. Tau je rejsan tragična pripovejst. Gda se je že vidlo, ka bojno zgibi-

olija oda.

Vse tau je živelo še v tistom časi, gda so v Istro, kak v druge kraji- ne, naši stari Slavi prišli. Tau se je nin kaulak leta 600 zgodilo. V

Na toj karti se lapau vidi, kelko Istre v Sloveniji leži. Kakoli, ka si Istro dva rosaga (Slovenija, Hrvaška) talata, vsi za sebe gnako pravijo: Mi smo Istrijani. Tak najbolje za sebe lidgé pravijo, steri bole vkraj od maurdja živejo. Uni ne gledajo na tau, ali so Slovenci ali Hrvati, vsigdar Istrijani ostanejo.

jo, so Histri v Nezakciji vse ženske pa mlajše pobili, prejk zidin so je zmetali. V slejgnje bitje so šli. Ka ga rimske legije ne bi zgrabile, je krau Epulon sam sebe bujo. Tak je cejla krajina pod rimski imperij spadnola. Po plemeni, ka je tam živelo, so njoj Histrija za ménje dali.

Maurdje

Lidgé gnes Istro najbolje po maurdji poznajo. Ja, turizem je tisti, ka jo je tak poznano naredo. Depa maurdje se je inda nej razmilo kak voda za kaupanje. Ta leka voda je že inda za velko poštijo valala. Leko, ka nigdar se ne zvej, gda je človek oprvin kakšen čunaklin ali mali šift na maurdje djau pa začno tak ribe loviti. Najprva so je za tau meli, sledik so z njimi že vsefele raznok »vozili«. Ja, bauta (trgovina) je na velki cvesti začnila. Za soleno vodau skrak Istre gnako vala. Najbole naprej je oli biu. Na njem so cejle kulture gorzrasle.

Za té oli iz cejluga Mediterana se guči, ka je tak stari, kak dugo že lidge mater Zemlo klačijo. Leko je tau ranč istina, depa zavolo toga olija so se nej ranč male bojne to začnile. Gnes zvekšoga se firme za tau bojnao, stera več

varašaj skrak maurdja so zvekšoga Talani tadale živeli. Slavi so se nut v Istri na zemlej naselili. Od toga nam eden stari dokument iz leta 804 pripovejda. V vesi Rižana, skrak Kopra, je napisani biu. Zatoga volo se té papir Rižanski zbor zove. V njem se gospauda iz varašov svojim prejnjim taužijo, ka Slavi njigvo zemlau pa gauške škejo meti. Ja, naši stari so si svoje mesto pod suncom iskali, bi se tomi prajlo. Tak je dugo, dugo ostanolo, ka varaši so zvejškoga

bili. Tau je biu čas, gda je prejk Istre to narod za narodom šau. Eške prva so Slavi prišli so tam Goti bili, za njimi Langobardi so si svoje mesto iskali. Kak ene tak druge več nega, Slavi ali Slovenci pa tadale v Istri vküper s Hrvati pa Talani živejo. Iz toga võpride, ka je Istra rejsan multikulturna krajina gé. Na vsikšom stopaji pa leko se najde, kak se je v njej inda

Amfora je stara posauda, v steri so oli pa vino nut točili. Na toj se vidi, ka so jo vó iz maurdja zdignoli. Zavole šiftov se je skrak Istre na skalaj ali v vijeri vküper potrlo, potaunili so. Tak leko gnesden se v maurdji dosta toga najde, ka nam od indašnji časov pripovejda.

živelo. Zatoga volo to, ka vse se je iz kamna zidalo. Pri nas telko stari ramov ne najdemo. Zemla pa lejs, iz steri so se inda rami de-

Takši rami v Istri so prejk 300 lejt stari. Ranč uni nam od indašnji časov pripovejdajo

talanski ostanoli, pavri pa so Slavi, po tejm Slovenci, bili. Leko povejmo, gospaudge tihinci, pavri domanji lidgé so bili. Na, v tistom časi, so naši stari Slavi tihinci

lali, brž premineta. Kamen dugo, dugo od indašnji časov nam leko pripovejda.

Drgauč mo tadale po Istri vadrali. Zavole nam eške ma za povedati.

Miki Roš

MEDNARODNO SODELOVANJE PREKMURSKIH IN PORABSKIH UČENCEV NA OŠ TIŠINA

Leto 2022 je mednarodno leto mladih in v ta namen smo v Prekmurskem društvu general Maister Murska So-

šele v letošnjem aprilu. Vsebine mednarodnega sodelovanja na obmejnem prostoru so vključevale področje lokalne

obmejnem prostoru Slovenije in Madžarske. Gostje iz Porabja so si nato skupaj z gostitelji ogledali sodoben vrtec v sklopu OŠ Tišina, šolo s čudovito okolico ter poizkusili lokalne dobrote.

Ker je dogodek organiziralo Prekmursko društvo general Maister Murska Sobota v sodelovanju z Ustanovo dr. Šiftarjeva fundacija Petanjci, je kulturni program v nadaljevanju potekal v Vrtu spominov in tovarštva, kjer sta vse prisotne najprej pozdravila predsednik fundacije Ernest Ebenšpanger in Marjan Šiftar. Učencem iz OŠ Tišina, ki obiskujejo

banico, ki je vsekakor kraljica kulinarike bogate prekmurske kulinarične dediščine. Dan se je v popoldanskem

pohvalili dobro načrtovano aktivnost in izrazili željo, da bi takšna oblika sodelovanja v obmejnem prostoru postala

Porabski učenci pred odhodom na Gornjem Seniku

bota načrtovali in tudi uspešno izvedli strokovno ekskurzijo porabskih učencev na OŠ Tišina in v Vrt spominov in tovarštva na Petanjce. Gostovanje porabskih učencev je potekalo v četrtek, 21. aprila 2022.

V Porabju se slovenski na šolah DOŠ Gornji Senik, DOŠ Števa-

zgodovine, geografskih značilnosti domače pokrajine, etnološko in kulturno dediščino, prekmurski in porabski jezik ter kulinarično dediščino. Vse to so mladi doživeli najprej na OŠ Tišina, kjer je goste s harmoniko in pesmijo Slovenija, od kod lepote tvoje pričakal sedmošolec Žan Gider. Julija

Ravnatelj OŠ Tišina Janko Durič v družbi sedmošolk Nike, Julije in Nike pozdravlja obiskovalce

čas uadaljeval v sproščenem vzdušju ob Soboškem jezeru v Expanu, kjer so si vsi skupaj ogledali bogato virtualno razstavo Doživi Prekmurje. Mlade je najbolj pritegnil virtualni polet z balonom preko dežele številnih gradov, bogate naravne in kulturne dediščine, ki so jo tokrat s pomočjo sodobne

stalnica. Zavedati se je potrebno, da samo s posredovanjem izkušenj mladim lahko ohranimo sadove preteklosti naše bogate kulturne dediščine, kjer je na prvem mestu vsekakor jezik, ki je Slovence v tej pokrajini ohranil. Za to si aktivno prizadevajo tudi v Prekmurskem društvu general

Učitelji in učenci iz Porabja na obisku pri prvošolcih na OŠ Tišina

novci in OŠ Monošter skupaj z vrtci uči okrog 200 otrok. Pred dvema letoma so jih obiskali mladi iz Prekmurja, ki so se na DOŠ Jožefa Košiča na Gornjem Seniku predstavili s kulturnim programom v prekmurskem jeziku. Takrat so si na uspešnem druženju obljubili, da se v kratkem srečajo tudi v Prekmurju. Ker pa so omejitve zaradi COVID situacije to v preteklih dveh letih onemogočale, je bila aktivnost izpeljana

in Alen sta nato v prekmurskem jeziku povedala pesem »V našen kraje je lipou« ... in tako povabila goste k prijetnemu doživljanju naše pokrajine. Po pozdravu ravnatelja Janka Duriča in župana Občine Tišina Franca Horvata je goste pozdravila tudi predstojnica OE ZRSŠ Darja Farič Klemenčič, ki je poudarila, kako zelo pomembno je ohranjanje medkulturne izmenjave z institucijami in mladimi v

tehnike lahko doživeli v družbi štokelj. Tako so virtualno doživeli pravi utrip Prekmurja in se sproščeno družili ob jezeru. V sproščenem ambientu so tudi mentorji ob zaključku aktivnosti strokovno razpravljali o pomenu takšne oblike sodelovanja, še bolj pa ohranjanja domačega jezika na tej in na oni strani, kjer živijo Slovenci. Povratna informacija vseh udeležencev je bila zelo vzpodbudna, saj so vsi udeleženci

V Vrtu spominov in tovarštva na Petanjcih

Maister Murska Sobota, ki v ta namen uspešno sodeluje s konzulatom v Monoštru, z OE ZRSŠ MS, s Šiftarjevo fundacijo na Petanjcih in številnimi drugimi institucijami. Omenjeno društvo je bilo v zadnjih sedmih letih obstoja pobudnik in tudi pokrovitelj številnih takšnih in podobnih prireditvev. Sicer pa o pozitivnih vtisih pričajo tudi številne fotografije, drobec katerih je priložen.

Bernarda Roudi

**SPORED SLOVENSkih
TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV**
**OD 6. MAJA
DO 12. MAJA**
PETEK, 06.05.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Ugriznimo znanost, 10:35 TV-izložba, 10:50 Šef doma, 11:10 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Tarča, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Spoznajmo Gruzijo, 14:05 Unescova svetovna dediščina na Japonskem: Jakušima, otok večnega gozda, 14:30 TV-izložba, 14:45 Prisluhljivo tišini, 15:00 TV-izložba, 15:15 Mostovi - Hidak, 15:50 Otroški program, 16:30 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ah, ta leta! (Ne)minljiva lepota, 17:50 Družina Jazbečjak, risanka, 18:05 Šef doma, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 V petek zvečer, 21:25 Na lepše, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Kinoteka: Solaris, 1:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:50 Napovedujemo

PETEK, 06.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 11:00 Videotrak, 12:15 Dobro jutro, 15:00 O živalih in ljudeh, 15:30 Na vrtu, 16:10 Nočemo belega kruha, 17:30 Jan Plestenjak - Osebo, 18:40 Hokej na ledu: Slovenija - Madžarska, svetovno prvenstvo, skupina IA, 21:40 Slavno neslavna Florence, 23:35 Kino Šiška 10, 1:00 Videonoč

SOBOTA, 07.05.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Otroški program, 11:15 TV-izložba, 11:40 Ah, ta leta! (Ne)minljiva lepota, 12:15 Duhovni utrip, 12:30 Ozare, 12:35 Kaj govoriš? = So vakeres? 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 O živalih in ljudeh, 13:50 TV-izložba, 14:10 Biotopi, 14:45 Prisluhljivo tišini, 15:00 Ekipe Bled, 15:30 Rojaki, 16:00 Ambienti, 16:30 Na vrtu, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Luka in Lučka, risanka, 17:30 Sobotno popoldne, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 20:00 Joker, 21:00 Kaj dogaja? 21:30 Poročila, Šport, Vreme, 22:00 Sedmi pečat: Igra s hudičem, 23:50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:15 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 1:10 Napovedujemo

SOBOTA, 07.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Najboljše jutro, 9:00 Pričevalci: Mario Ravalico, 11:00 Nova dvajseta, 12:10 Na koncu ceste, 15:40 Avtomobilnost, 16:40 Andre Rieu: Čudovit je ta svet, koncert, 19:00 Specialna enota Dunaj: Seznam smrti, 20:00 Neznani mojster, 21:35 Pesem Amerike, 23:30 Videonoč

NEDELJA, 08.05.2022, I. spored TVS

7:00 Otroški program, 10:00 Nedeljsko bogoslužje, 11:05 TV-izložba, 11:30 Ozare, 11:35 Čudež Mohorjeve družbe, 12:00 Ljudje in zemlja, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 V petek zvečer, 14:45 Na lepše, 15:15 Zvonarček, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Bacek Jon, risanka, 17:30 Nedeljsko popoldne, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20:00 Trigrad: Boršt, 20:55 Intervju, 21:55 Poročila, Šport, Vreme, 22:20 Zemlja je modra kot pomaranča, 23:40 Operne arije: Baritonist Marko Kobal, 23:55 Iz noči klavirjev: Pianist Danijel Breclj, Simfonični orkester RTV Slovenija in Simon Krečič (S. Rahmaninov: Rapsodija na Paganinijevu temo), 0:35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:00

Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1:55 Napovedujemo

NEDELJA, 08.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Duhovni utrip: »40 dni brez alkohola«, 7:15 Ugriznimo znanost, 7:40 Festival Seviq Brežice 2012: EUBO - European Union Baroque Orchestra: Danse des Zéphirs - Ples vetrov, 8:50 Otroški in Mladinski pevski zbor RTV Slovenija, dirigent Tomaž Pirnat (Ambrož Čopi in Aldo Kumar), 9:45 Po Tihem oceanu s Samom Neillom, 10:55 Nova dvajseta: Profesor v čevljih, 11:25 Nova dvajseta: Hiša za med, 14:45 Ambienti, 15:30 Visoki nebotičniki, visoko tveganje, 16:40 Pesem Amerike, 18:40 Hokej na ledu: Slovenija - Koreja, svetovno prvenstvo, skupina IA, 21:35 Žrebanje Lota, 21:50 Arena, 22:40 Nedeljsko popoldne, 0:05 Kaj dogaja? 0:40 Videonoč

PONEDELJEK, 09.05.2022, I. spored TVS

6:25 Utrip, Zrcalo tedna, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Čudež Mohorjeve družbe, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma: Domače nadevane testenine, 11:05 Vem! 11:40 TV-izložba, 12:00 Intervju, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Slastna hokajdska hrana, 14:20 TV-izložba, 14:35 S-prehodi: Margherita Trusgnach, festival Senjam beneške pesmi, 15:10 Dober dan, Koroška, 15:45 Studio Kriškraš, 16:10 Z kot Zofka, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Podjetno naprej, 17:50 Kuhar Šte, risanka, 18:00 Šef doma, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tednik, 21:00 Studio City, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Podoba podobe: Beneški arhitekturni bienale - kako bomo živeli? 23:15 Glasbeni večer - Ob dnevu Evrope: Evropa Ljubljani - Ljubljana Evropi: Janez Lotrič, Mihaela Komočar, Simfonični orkester RTV Slovenija in Simon Krečič, 0:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:50 Napovedujemo

PONEDELJEK, 09.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 11:10 Videotrak, 12:20 Dobro jutro, 15:00 Prisluhljivo tišini, 15:30 Na lepše, 16:20 Ljudje in zemlja, 17:30 Sobotno popoldne, 19:00 V vrtincu ljubezni, 20:00 Po Tihem oceanu s Samom Neillom: Z ladjo Endeavour na Novo Zelandijo, 21:00 Hologram za kralja, 22:45 Podjetno naprej: Kronoterm, toplotne črpalke, 23:15 Sošolki, 23:45 Videonoč

TOREK, 10.05.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Podoba podobe: Beneški arhitekturni bienale - kako bomo živeli? 10:30 TV-izložba, 10:50 Šef doma: Sočna korenčkova torta, 11:10 Vem! 11:40 TV-izložba, 11:55 Tednik, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Slastna hokajdska hrana, 14:25 Duhovni utrip, 14:45 TV-izložba, 15:00 Kanape/Kanapé, 15:35 Nezmotljivi detektivi, 15:50 Skoraj nikoli, 16:20 Kapucar, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Alpe-Donava-Jadran, 17:50 Niki Vrum, risanka, 18:00 Šef doma: Pisan šopek na fokači, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Vsa bitja, majhna in

velika, 20:55 Jugoslovanske tajne službe, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Pričevalci: Zofija Demšar, 00:15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:35 Napovedujemo

TOREK, 10.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 11:10 Videotrak, 12:20 Dobro jutro, 15:20 Avtomobilnost, 16:10 Hrepenenje naroda, 17:20 Joker, kviz, 18:20 Kaj dogaja? 19:00 V vrtincu ljubezni, 20:00 Neverjetni netopirji, 21:00 Pesem Evrovizije 2022, 23:10 Foter, 0:50 Kaj govoriš? = So vakeres? 1:20 Videonoč

SREDA, 11.05.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Alpe-Donava-Jadran, 10:30 TV-izložba, 10:50 Šef doma: Pisan šopek na fokači, 11:10 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Studio City, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Slastna hokajdska hrana, 14:20 Osmi dan, 14:50 Rojaki, 15:15 Mostovi - Hidak, 15:50 Male sive celice, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Biotopi, 17:50 Bela in Sebastijan, risanka, 18:00 Šef doma, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Film tedna: Dnevnik modernega fotra, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Profil, 23:25 Biotopi, 0:00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:20 Napovedujemo

SREDA, 11.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:10 Videotrak, 11:20 Kanape - Kanapé, 11:50 Dobro jutro, 15:00 Festival Godibodi 2020: Vlado Žabot in Rudi Pančur: Mala mestna muzika in žalostinke po razkriško, 16:30 Ambienti, 17:20 Nedeljsko popoldne, 18:50 V vrtincu ljubezni, 19:50 Žrebanje Lota, 20:05 Na utrip srca: Friedemann Vogel - utelešenje plesa, 21:10 Neustrašna, 22:10 Sanjska mašina, 23:15 Igra s hudičem

ČETRTEK, 12.05.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Biotopi: Vrnjeno naravi, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma: Tortilje, na hitro, 11:10 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Arena, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Slastna hokajdska hrana, 14:30 TV-izložba, 14:45 Slovenci v Italiji, 15:15 Brez meja - Határtalan, 15:50 Varuška nindža, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ugriznimo znanost, 17:45 Reaktivčki, risanka, 18:00 Šef doma, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tarča, 20:55 Raj - neukročeni planet: Luangwa - smaragdna dolina, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Osmi dan, 23:20 Elizabeta I. in Elizabeta II.: Kraljici in njuni sovražnici, 0:10 Ugriznimo znanost, 0:40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:00 Napovedujemo

ČETRTEK, 12.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 8:45 Videotrak, 10:00 Dobro jutro, 13:00 Profil: Meta Hočevar, 14:00 Pesem Evrovizije 2022, 16:20 Hoja po vodi, 17:30 V petek zvečer, 19:00 V vrtincu ljubezni, 20:00 Drevesa - svetovna supersila, 21:00 Pesem Evrovizije 2022, 23:05 Avtomobilnost, 23:40 Ambienti, 0:15 Slovenska jazz scena: Zlatko Kaučič Kombo z gosti, 1:10 Videonoč

19
2020

MEDNARODNA LIKOVNA KOLONIJA
NEMZETKÖZI MŰVÉSZTELEP
INTERNATIONAL FINE ARTS COLONY

■ Monošter-Szentgotthárd

Vabilo

Meghívó

Igor BANFI
CSUTA György
Endre GÖNTÉR
Svetlana JAKIMOVSKA RODIĆ
Barbara KASTELEC
Ferenc KIRÁLY
KOVÁCS Ferenc
LIPOVICS János
Maria B. RAUNIO
VANYÚR István

Zveza Slovencev na Madžarskem,
Občina Monošter in
Galerija - Muzej Lendava
vljudno vabijo Vas in Vaše prijatelje na
odprtje razstave umetniških del nastalih na

19. mednarodni likovni koloniji v Monoštru.

Odprtje razstave bo v četrtek, **12. maja 2022**
ob 17. uri v Slovenskem kulturnem in informativnem
centru v Monoštru.

Razstavo bo odprla **Metka LAJNSCEK**,
generalna konzulka Republike Slovenije v Monoštru.

Strokovno predstavitev likovnih del bo podal
umetnostni zgodovinar **Atila PISNJAK**.

Projekt so podprli / A projektet támogatták:

Szentgotthárd Város Önkormányzata / Občina Monošter, Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu,
Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Galerija-Muzej Lendava / Galéria-Múzeum Lendava, Zveza Slovencev na Madžarskem / Magyarországi Szlovének Szövetsége

A Magyarországi Szlovének Szövetsége,
Szentgotthárd Város Önkormányzata és a
Galéria - Múzeum Lendava
tisztelttel meghívják Önt és kedves ismerőseit a

19. Nemzetközi Művésztelep, Szentgotthárd

alkotásaiból rendezett kiállítás megnyitójára,
amelyre **2022. május 12-én**, csütörtökön,
17.00 órakor kerül sor Szentgotthárdon
a Szlovén Kulturális és Információs Központban.

A kiállítást **Metka LAJNSCEK**, a Szlovén Köztársaság
magyarországi főkonzulja nyitja meg.

Szakmai méltatást **PISNJAK Atila**
művészettörténész tart.

21. mednarodno strokovno posvetovanje in festival potujočih knjižnic

PETEK, 13. MAJ 2022
Murska Sobota, Slovenska ulica

- 9:30 Konvoj bibliobusov po ulicah Murske Sobotne
- 10:00 Otvoritev mednarodnega festivala potujočih knjižnic s kulturnim programom
- 11:00 – 18:00 Oglad bibliobusov
- 11:00 – 14:00 Festivalno dogajanje za vse generacije
- 13:00 – 17:00 Strokovno posvetovanje Sekcije za potujoče knjižnice v PIŠK Murska Sobota

SOBOTA, 14. MAJ 2022
Beltinci, grajsko dvorišče

- 9:00 Odhod bibliobusov v konvoju proti Beltincem
- 9:30 Kulturni program in ogled bibliobusov
- 11:30 Konvoj bibliobusov po Beltincih

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

Zveza Slovencev na Madžarskem ter Slavistično društvo
Prekmurja, Prlekije in Porabja
razpisujeta nagradni literarni natečaj
za pripadnike slovenske narodne skupnosti na
Madžarskem
Porabske litere 2022.

Literarni natečaj je namenjen trem kategorijam prijaviteljev:

- I. kategorija: učenci osnovnih šol,
- II. kategorija: srednješolci in študentje,
- III. kategorija: odrasli.

Vabimo vse zainteresirane, da se udeležijo natečaja in pošljejo pesmi, prozna ali dramska besedila. Prispevki so tematsko neomejeni, prijavitelji so pri izbiri teme svobodni.

Za pesemska besedila velja, da prijavitelji pošljejo najmanj pet pesmi. Pri proznih besedilih bo žirija poleg klasičnih žanrov (črtica, kratka proza, novela, povest, roman) upoštevala tudi potopisno, reportažno in spominsko prozo, pri dramskih besedilih pa vse žanre.

Prispevki so lahko napisani v knjižni slovenščini ali v »domanjoj rečji« - porabščini. O dobitnikih nagrad v vsaki kategoriji bo odločala tričlanska žirija, ki jo sestavljajo po dva predstavnika Slavističnega društva Prekmurja, Prlekije in Porabja ter predstavnik Zveze Slovencev na Madžarskem. Odločitev žirije je dokončna.

Prijavitelji naj svoje prispevke pošljejo v treh natisnjenih izvodih ali v elektronski obliki najpozneje do 30. septembra 2022 na naslov: Zveza Slovencev na Madžarskem, Gardonyijeva ulica 1, 9970 Monošter / Szentgotthárd oz. andreakovacs967@gmail.com, nikoletta.vajda@gmail.com s pripisom »Literarni natečaj Porabske litere«. Prispevki naj bodo opremljeni z imenom in priimkom ter naslovom prijavitelja. Prispevki osnovnošolcev naj vsebujejo še podatke o mentorju/ici. Tipkopisov ne vračamo, ampak bodo shranjeni v arhivu Zveze Slovencev na Madžarskem. Prijavitelji dovoljujejo objavo svojih prispevkov v časopisu Porabje in v Porabskem koledarju.

Slavnostna razglasitev rezultatov natečaja in podelitev nagrad bo v mesecu decembru 2022 v Slovenskem domu v Monoštru.